

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/332/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114200580
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8114200580.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovej a členov senátu JUDr. Karola Krochtu a JUDr. Jany Burešovej v spore žalobcu CEE COLLECT FUND 1 LTD, so sídlom Agiou Nikolaou, 67-69, 1st floor, Flat/Office 103, Egkomi, 2408, Nikózia Cyprus, právne zastúpeného advokátska kancelária Gallo, s.r.o., so sídlom Jilemnického 30, Martin, proti žalovanému L. V., nar. XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom evidovaným na adrese P. XX, L., o zaplatenie 1 592,27 eura s príslušenstvom, takto o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 9C/63/2014-96 zo dňa 25.06.2015

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žalobca nemá právo na náhradu trov konania a žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

V dôvodoch, pre ktoré súd prvej inštancie žalobu zamietol uviedol, že žalobca sa žalobou súdu doručenu 10.01.2014 domáhal toho, aby súd uložil žalovanému zaplatiť sumu 1.592,27 eura s príslušenstvom. Po späťvzatí žaloby v časti žiadal, aby súd uložil žalovanému zaplatiť sumu 1.031,09 eura s úrokom z omeškania. Žalobca pohľadávku, zaplatenia ktorej sa domáhal nadobudol, ako v žalobe uviedol, na základe zmluvy o postúpení pohľadávok, ktorú uzavrel 20.08.2012 s postupcom Všeobecnou úverovou bankou, a.s. Predmetom postúpenia bola pohľadávka zo zmluvy o poskytnutí flexipôžičky, na základe ktorej postupca Všeobecná úverová banka ako veriteľ poskytla žalovanému ako dlžníkovi úver vo výške 60.000,- Sk s mesačnou splátkou 1.553,13 Sk.

Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca napriek výzve nepredložil súdu dôkaz o tom, že pred postúpením pohľadávky bola žalovanej (správne žalovanému - pozn. odv. súdu) doručená výzva v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách. Konštatoval, že žalobca súdu oznámil, že výzvou nedisponuje. Podľa súdu prvej inštancie výzva, ktorá je uvedená v § 92 ods. 8 zákona o bankách vo vete prvej nie je právnym úkonom. Ide o tzv. fakticky úkon, ktorý je nevyhnutnou podmienkou možnosti ďalšieho právneho úkonu, a to postúpenia pohľadávky zo strany banky, a to aj preto, že postúpením pohľadávky banky dochádza k prelomeniu bankového tajomstva. V prípade, ak tento fakticky úkon vykonaný nebol, neplatný bude aj následný právny úkon. Podľa súdu žalobca žalobou uplatnenou pohľadávku nenadobudol a na jej uplatňovaní v súdnom konaní nie je aktívne vecne legitimovaný, preto žalobu bez ďalšieho zamietol.

Pri právnom posúdení vychádzal súd prvej inštancie z ust. § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách a z ustanovení Občianskeho zákonníka - § 524 ods. 1, § 526 ods. 1 a ods. 2.

Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 142 ods. 1 konštatujúc, že žalobca bol v konaní neúspešný, nemá právo na náhradu trov. Žalovanému súd náhradu nepriznal z dôvodu jej neuplatnenia s odkazom na § 151 ods. 1 O.s.p.

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca s poukazom na ust. § 205 ods. 2 písm. a), d), f) O.s.p. Podľa žalobcu súd prvej inštancie pri rozhodovaní pochybil. Námietka nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu je úplne nedôvodná. Pohľadávku zo spotrebiteľského úveru môže veriteľ postúpiť. Neplatnosť postúpenia pohľadávky môže spôsobiť iba existencia dohody medzi veriteľom a dlžníkom, že pohľadávku nemožno postúpiť. K postúpeniu pohľadávky nie je potrebný súhlas dlžníka. Žalovaný v čase postúpenia pohľadávky meškal 1205 dní, jeho meškanie presiahlo jeden rok, v takomto prípade postúpenie pohľadávky nie je viazané na písomnú výzvu banky. Nedoručenie písomnej výzvy právnym predchodcom žalobcu žalovaný v konaní ani nenamietal. Žalobca uviedol, že pohľadávka je majetkom a právo postúpiť pohľadávku je právom užívať majetok v zmysle Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, dodatkového protokolu č. 1. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 01.07.2016, ďalej len CSP) vychádzajúc z ust. § 470 ods. 1, ods. 2 veta prvá CSP, podľa ktorého, ak nie je uvedené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. CSP a contrario) a dospel k záveru o existencii dôvodov, pre ktoré bolo potrebné rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť.

5. Súd prvej inštancie svoje zamietavé rozhodnutie založil na argumentácii vychádzajúcej z názoru, že postúpením pohľadávky banky dochádza k prelomeniu bankového tajomstva, preto pred postúpením pohľadávky banky musí banka zrealizovať fakticky úkon - výzvu uvedenú v § 92 ods. 8 veta prvá zákona o bankách. Ak taký úkon vykonaný nebol, neplatný je následný právny úkon, t.j. zmluva o postúpení pohľadávky.

6. Podľa § 1 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej aj len „Zákon o bankách“), tento zákon upravuje niektoré vzťahy súvisiace so vznikom, organizáciou, riadením, podnikaním a so zánikom bánk so sídlom na území Slovenskej republiky a niektoré vzťahy súvisiace s pôsobením zahraničných bánk na území Slovenskej republiky na účely regulácie a kontroly bánk, pobočiek zahraničných bánk a iných subjektov s cieľom bezpečného fungovania bankového systému. Podľa § 89 ods. 1 tretej vety pred bodkočiarkou Zákona o bankách, banka alebo pobočka zahraničnej banky si so svojim klientom môžu zmluvne upraviť práva a povinnosti z obchodov odchyľne od zákona alebo osobitného predpisu, ak to zákon alebo osobitný predpis výslovne nezakazuje, alebo ak z povahy ich ustanovení vyplýva, že sa od nich nemožno odchyliť.

Podľa § 91 ods. 1 veta prvá Zákona o bankách, predmetom bankového tajomstva sú všetky informácie a doklady o záležitostiach týkajúcich sa klienta banky alebo klienta pobočky zahraničnej banky, ktoré nie sú verejne prístupné, najmä informácie o obchodoch, stavoch na účtoch a stavoch vkladov.

Podľa § 92 ods. 8 Zákona o bankách, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo i len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu, vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo i len časti z toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol 1 rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na základe ktorého vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

Podľa § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka, veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému.

Podľa § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka, postúpiť nemožno pohľadávku, ktorá zaniká najneskôr smrťou veriteľa, alebo obsah ktorej by sa zmenou veriteľa zmenil. Postúpiť nemožno ani pohľadávku pokiaľ nemôže byť postihnutá výkonom rozhodnutia.

Podľa 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo dohode s dlžníkom.

7. Postúpenie pohľadávky je inštitútom, prostredníctvom ktorého dochádza v rozsahu predmetu postúpenia k zmene v subjekte záväzkového vzťahu, konkrétne v zmene v osobe veriteľa; zmena sa nedotýka práv ani povinností dlžníka. Nie je zrejmé ako dospel súd prvej inštancie k záveru o tom, že ust. § 92 ods. 8 Zákona o bankách sa má považovať za zákonné podmienky pre platné postúpenie pohľadávky banky. Z dôvodovej správy k pôvodnému textu Zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, ktorá je interpretačným pravidlom, pritom vyplýva (súčasný text ust. § 92 ods. 8 Zákona o bankách bol v čase prijatia zákona v ods. 7), že ustanovením § 92 ods. 1 až 7 sa upravujú ďalšie prípady prelomenia bankového tajomstva.

Zákonom č. 483/2001 Z.z. bol zrušený Zákon o bankách č. 21/1992 Zb., ust. § 38 ods. 9, ktorého bolo v podstate totožné so znením súčasného ust. § 92 ods. 8 Zákona č. 483/2001 Z.z., keďže znelo:

Ak je napriek písomnej výzve banky jej klient nepretržite dlhšie ako 120 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo i len časti svojho peňažného záväzku voči banke, môže banka svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“). Toto právo banka nemôže uplatniť ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu, vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo i len časti toho istého peňažného záväzku voči banke presiahol 1 rok. Pri postúpení pohľadávky je banka povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na základe ktorého vznikla postúpená pohľadávka; banka môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou a klientom len za podmienok a v rozsahu uvedenom v ods. 8. Ustanovenie tohto odseku sa rovnako vzťahuje aj na pobočku zahraničnej banky a jej klientov.

Dôsledkami porušenia ust. § 38 ods. 9 zákona č. 21/1992 Zb. sa zaoberal Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku sp. zn. 29Odo/1613/2005 z 29.04.2008. Uviedol, že účelom inštitútu bankového tajomstva je ochrana klienta pred zverejnením, či podávaním informácií o jeho majetkových pomeroch. Úprava zmluvného postúpenia pohľadávky v Občianskom zákonníku, ani príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka vo všeobecnosti nezakazujú (pod sankciou prípadnej neplatnosti takéhoto úkonu) postúpenie pohľadávky len preto, že dôsledkom postúpenia je prelomenie bankového tajomstva. Ochranu poskytovanú klientovi banky prostredníctvom inštitútu bankového tajomstva je nutné vždy zvažovať (z hľadiska možných úvah, ktoré takúto ochranu absolutizujú) aj s prihliadnutím k tomu, či a akým spôsobom osoba, ktorá má byť týmto inštitútom chránená, sama porušuje svoje povinnosti plynúce z príslušného bankového obchodu (zmluvy o úvere). Zákon o bankách totiž banke tiež ukladá obozretne hospodáriť a chrániť majetkové záujmy všetkých svojich klientov. Pri plnení tejto povinnosti nemôže byť banka pripravená o možnosť zbaviť sa v záujme ostatných svojich klientov rizikovej pohľadávky v situácii, keď dlžník porušuje povinnosť pohľadávku splácať len preto, aby prostredníctvom inštitútu bankového tajomstva chránila individuálny záujem takéhoto dlžníka. Z hľadiska možných úvah o následkoch neoprávneného porušenia bankového tajomstva zmluvným postúpením pohľadávky je zjavné, že k náprave uvedeného stavu nevedie sankcia spočívajúca v neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky. Plne opodstatnené je preto tam, kde takáto situácia nastane, zvažovať otázky zodpovednosti za škodu, nie prelamovať platnosť zmlúv o postúpení, osobitne za situácie, keď bolo vecou zmluvných strán, či si v medziach bankového obchodu dojednávajú výhradu zákazu postúpenia podľa § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

8. Odvolací súd považuje za potrebné poukázať okrem názoru Najvyššieho súdu Českej republiky na dôsledky porušenia bankového tajomstva uvedeného v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia, aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 242/2007 z 03.07.2008, v ktorom je zdôraznené, že základným princípom výkladu zmlúv je priorita výkladu, ktorý nezakladá neplatnosť zmluvy pred takým výkladom, ktorý neplatnosť zmluvy zakladá, ak sú možné obidva výklady. Je tak vyjadrený a podporovaný princíp autonómie zmluvných strán, povaha súkromného práva a s

ním spojená spoločenská, hospodárska funkcia zmluvy. Neplatnosť zmluvy má byť teda výnimkou, nie zásadou. Nie je ústavné konformné a v rozpore s princípmi právneho štátu vyplývajúcimi z čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ak je taká prax, že všeobecné sudy preferujú celkom opačnú tézu uprednostňujúcu výklad vedúci k neplatnosti zmluvy pred výkladom neplatnosť zmluvy nezakladajúcim.

Rovnaký názor prezentoval aj Ústavný súd Českej republiky v náleze sp. zn. I.ÚS 625/03 zo 14.04.2005.

K reštriktívnemu výkladu dôvodu neplatnosti právneho úkonu dospel Ústavný súd Českej republiky aj v náleze sp. zn. II.ÚS 87/04 zo 06.04.2005. Uviedol, že záver, že určitý právny úkon je neplatný pre rozpor so zákonom alebo preto, že zákon obchádza musí sa opierať o rozumný výklad dotknutého zákonného ustanovenia. Nie je možné vystačiť iba s gramatickým výkladom. Významnú úlohu tu hrá predovšetkým výklad teleologický. Je preto nutné vždy sa pýtať na účel zákonného príkazu, či zákazu. V súkromnoprávnej sfére nie každý rozpor so zákonom má za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Zmyslom ochrany legality v súkromnoprávnej sfére nie je len ochrana záujmov štátu, ale predovšetkým ochrana súkromnoprávnych vzťahov, teda predovšetkým ochrana zmluvných vzťahov podľa zásady „pacta sunt servanda“ (zmluvy sa musia dodržiavať). V súkromnoprávnej sfére platí zásada, že čo nie je zakázané, je dovolené, preto každý zákonný zásah do tejto sféry je potrebné vnímať ako obmedzenie ľudskej slobody, a preto je nutné vykladať ustanovenia o neplatnosti právnych úkonov pre rozpor so zákonom reštriktívne a nie extenzívne. Opačný výklad by bol v rozpore s čl. 4 ods. 4 Listiny, podľa ktorého pri používaní ustanovení o medziach základných práv a slobôd (v tomto prípade zmluvnej voľnosti strán) musí byť zohľadnená ich podstata a zmysel a takéto obmedzenia nesmú byť zneužívané k iným účelom, než pre ktoré boli stanovené).

Účel Zákona o bankách je definovaný v § 1 tohto zákona, vychádzajúc z citovaných názorov súdnych autorít je preto potrebné podľa názoru odvolacieho súdu posudzovať aj relevantnosť úkonov veriteľa z úverového vzťahu, ktorým je banka, pri postupovaní pohľadávok z týchto vzťahov.

9. So zreteľom na dôvody, ktoré uviedol, považoval odvolací súd námietku žalobcu týkajúcu sa posúdenia platnosti zmluvy o postúpení pohľadávok súdom prvej inštancie za dôvodnú, rozsudok súdu prvej inštancie za nie náležite odôvodnený v zmysle § 157 ods. 2 CSP (od 01.07.2016 túto problematiku upravuje § 220 ods. 2 CSP). Jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné, v rozpore so zásadami spravodlivého súdneho procesu (čl. 46 Ústavy SR). Svoje rozhodnutie tak zaťažil vadou, pre ktorú bolo potrebné napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP.

10. Úlohou súdu prvej inštancie bude opätovne rozhodnúť o nároku žalobcu, pričom pri rozhodovaní sa vysporiada so všetkými námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní. Súd prvej inštancie nárok uplatnený žalobou opätovne posúdi, zohľadní ustanovenia právnych predpisov upravujúcich ochranu spotrebiteľa, v konkrétnom prípade žalovaného ako subjektu majúceho v záväzkovom vzťahu status slabšej zmluvnej strany a vo veci rozhodne.

11. V novom rozhodnutí rozhodne o náhrade trov konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

12. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 2:1 (§ 3 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.